

прогнозував світовий попит на комп'ютери в розмірі ... п'яти штук. В якому світі ми живемо зараз? ШІ розвивається куди швидше, ніж комп'ютерні технології в 50-х роках. Хто знає, може, наступне покоління художників вже не потребуватиме напрацювання навичок дрібної моторики, маючи можливість безпосередньо проектувати образ на полотно за допомогою нейроінтерфейсу і маніпулятора.

Звісно ми не вичерпуємо усіх аспектів віртуалізації у сфері сучасного мистецтва. У подальшому можливо дослідити творчість сучасних митців які працюють у цьому напрямку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dr. Sushma Jaiswal, Smt. Sarita Singh Bhadauria, Dr. Rakesh Singh Jadon. Comparison between face recognition algorithm Eigenfaces, Fisherfaces and elastic bunch graph matching. *Journal of global research in computer science*. July 2012. Vol 2. No 7.

2. Md. Abdur Rahim, Md. Najmul Hossain, Tanzillah Wahid and Md. Shafiul Azam. Face recognition using local binary patterns (LBP). *Global journal of computer science and technology graphics & vision*. 2013. Vol. 13, Issue 4, Version 1.0.

3. P. Viola and M. Jones. Robust Real-time Face Detection. *Cambridge Research Laboratory. One Cambridge Center, MA 02142*. P. 747. Received, September 10, 2001; Revised July 10, 2003; Accepted July 11, 2003.

УДК 364-787.2-058:7

Н.В. ЗЛАТОПОЛЬСЬКА, асистент кафедри мистецтвознавства та позашкільної роботи Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ УРАЗЛИВИХ ВЕРСТВ НАСЕЛЕННЯ

Йдеться про соціальну підтримку уразливих верств населення засобами мистецтва.

Ключові слова: мистецькі практики, соціальна підтримка, уразливі верстви населення.

Україна зараз переживає складні часи випробувань, викликаних війною: геноцид, руйнації, соціально-економічні катаклізми. З новими викликами зіткнулися й культурна та мистецька сфери, адже дії країни-агресора спрямовані на знищення українців на всіх фронтах. Та динаміка подій упродовж майже року свідчить про те, що народжується якісно нова нація – народ, що орієнтується на ідеали цивілізованого світу, а сили для боротьби бере з глибинних пращурівських джерел, трансляючи усьому світу унікальність нашого бачення свободи та волі, культурного осмислення дійсності, мистецького відображення почуттів та прагнень, адже Україна зараз – це модно, стильно, сильно, а українська культура – світовий тренд.

Саме мистецтво є одним із потужних інструментів збереження нашої ідентичності та формування свідомих українців. Такі науковці, як О. Апраксіна, Г. Васянович, Г. Ващенко, К. Василенко, В. Верховинець, В. Діденко, І. Зязюн, Т. Іванова, А. Іваницький, Ю. Косенко, О. Лавріненко, М. Лещенко, О. Олексюк, О. Отич, Г. Падалка, О. Рудницька, С. Русова, В. Сухомлинський, О. Федій та ін. [1, с. 108], неодноразово у своїх наукових працях підтверджували ці погляди, визначаючи мистецтво як важливий засіб у формуванні творчої особистості. У їхніх історично-педагогічних працях доведено, що мистецтво упродовж усієї історії розвитку людства було невід'ємним компонентом розвитку, відновлення ресурсів людини.

Сутність мистецтва намагалася осмислити вже антична естетика в триєдності: «poietis (мистецтво творення) – mimesis (наслідування, вітворення) – techne (ремесло, наука). І сьогодні термін мистецтво використовується у різних значеннях: 1) майстерність, уміння, вправність; 2) творча діяльність, спрямована на створення художніх продуктів; 3) форма суспільної свідомості; 4) специфічний рід позанаукового знання про світ і людину. Зараз мистецтво визначають як особливий спосіб освоєння та відтворення дійсності у конкретно-чуттєвих образах відповідно до естетичного ідеалу, що не заперечує наведених вище трактувань [2, с. 44].

Соціальна сутність мистецтва перш за все виявляється в його меті та предметі. Метою мистецтва є вдосконалення людини та суспільства, в якому ця людина існує. Головним предметом мистецтва є людина в культурі. Мистецтво безпосередньо

контактує з емоціями особистості – найбільш рухливою і пластичною сферою її психіки. Воно може сягати найпотаємніших куточків людської душі, хвилювати і робити людину щасливою й величною. За його допомогою людина здатна сприймати світ у всьому його багатстві й різноманітті. Мистецтво – це завжди розповідь про людину, для людини та в ім'я людини. Воно виконує ряд важливих функцій: гедоністичну, естетичну, пізнавальну, виховну, компенсаторну, суспільно-перетворюючу, інформаційно-комунікаційну, прогностичну, сутєстивну [1, с. 144].

Особлива роль в процесі осмислення дійсності через прекрасне належить митцю. Леся Зеліско [5] зазначає: «Сучасний митець – це вже не просто поціновувач прекрасного, що вміє передати на полотні людські емоції, зараз це і людина із чіткою позицією, голос суспільства, той, що не боїться і знає, як говорити на складні соціальні теми». І зараз ми спостерігаємо, як події в Україні набувають резонансу, який шириться саме у сфері мистецтва. Так, наприклад, відомий на весь світ Британський вуличний художник-Анонім Бенксі підтвердив, що створив сім муралів в Україні. Зокрема, його графіті можна побачити в Києві, Бородянці та в Ірпені і ці твори концептуально розставляють акценти в суспільній свідомості, акцентують увагу на соціальних наслідках військового вторгнення. Ці наслідки є жахливими для держави й народу, для колективної свідомості та психіки кожного українця. І саме мистецтво може завадити травматизації цілої нації. Українці традиційно відображали свої емоції та переживання у мистецьких творах: танець, пісня, переказ,

оповідка, малюнок, вишивка – це не всі перераховані способи трансформувати почуття в реальність. І саме мистецтво зараз допомагає нам знаходити своє місце у житті, не втрачаючи зв'язок з реальністю.

Психіатри, психологи, педагоги та інші спеціалісти одноголосно заявляють про необхідність впровадження альтернативних практик роботи з уразливими верствами населення, яке зазнало травматизації внаслідок війни, яке у зв'язку з різними зовнішніми та внутрішніми обставинами перебуває у складних життєвих ситуаціях, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток, функціонування.

До прикладу, з 24 лютого до Полтавщини прибуло приблизно 202 тисячі переселенців. Серед них: 107 тисяч – працездатні; 48 тисяч – діти; 38 тисяч – пенсіонери; 9 тисяч – люди з інвалідністю. 65% переміщених мешкає в містах і 35% у сільській місцевості. Відповідно найбільша кількість проживає у Полтаві – 26% від загальної кількості, Кременчук – 15%». У Полтавську область переселенці приїхали із чотирьох регіонів: Харківщина – 115 тисяч людей; Донеччина – 35 тисяч людей; Луганщина – 11 тисяч людей; Сумщина – 10 тисяч людей [4].

Майже всі ці люди мають посттравматичний стресовий розлад (ПТСР – порушення психічного стану, що може розвинутиися після травматичної події) різного ступеню, відчують дезадаптацію, депривацію, внаслідок чого розвиваються поведінкові девіації, впевнено можна стверджувати, що всі ми отримали колективну травму, переживаємо гуманітарний колапс та культурно-ментальний конфлікт.

Особливо небезпечним з точки зору психічного та соціального благополуччя українців є ПТСР, його прояви з'являються через щонайменше чотири тижні після травматичної події, а симптоми можуть виникати упродовж перших трьох місяців: уникнення, гіперзбудження, проблеми із пам'яттю та емоційною сферою. Людям, які пережили загрозливу для життя чи гідності ситуацію може прийти на допомогу саме мистецтво, адже його потенціал невичерпний і варіативний. Тому зараз в Україні набувають популярності практики, що включають елементи арт-терапії, започатковується робота мистецьких студій різних спрямувань.

Одним із яскравих прикладів комплексного підходу до надання послуг населенню в умовах війни є діяльність хабу «Art & Health HUB by ZELO» [3].

Проект втілюється громадською організацією «Художників «Пектораль» за підтримки Save the Children International in Ukraine, Rotary Club Poltava, Міжнародної організації з міграції, Агентства ООН у справах біженців (УВКБ ООН) у рамках грантової програми з підтримки ініціатив переселенців, що впроваджується ГО «КримSOS», всіх доброчинців, небайдужих громадян, волонтерів та місцевого бізнесу, зусиллями найкращих професіоналів та викладачів, батьків.

«Art & Health HUB by ZELO» – це безпечний простір для людей, у складних життєвих обставинах, внутрішньо переміщених осіб – дітей та дорослих де кожен може знайти заняття для

творчого, інтелектуального чи фізичного розвитку, а також психоемоційну підтримку. Всі види образотворчого та декоративно прикладного мистецтва (живопис, графіка, кераміка, батик і багато іншого), хенд-мейд, спортивна гімнастика, руханки, хореографія, активна самооборона, музикування, естрадний спів, гра на фортепіано, гра на гітарі, англійська мова, територія гри, ораторська та акторська майстерність, пісочна анімація, робототехніка,

комп'ютерна графіка, малювання 3D-ручкою, деревообробка, курси з фінансової грамотності та підприємництва, арт-терапевтичні заняття, програми з фізичного розвитку для дітей з особливими освітніми потребами (аутизм, синдром Дауна) – доступні та унікальні активності для всіх відвідувачів центру, де безкоштовно займаються більше 600 дітей віком від 3 до 18 років та більше 100 дорослих.

Мистецькі практики набувають широкого застосування у роботі з метою подолання наслідків травматичних впливів. Так, Полтавський обласний благодійний фонд «Громадське здоров'я» започаткував серію ретритів «Ми поруч» для дітей, батьки яких загинули на війні. Такі заходи були організовані спільно з садибою зеленого туризму «Золота сота», кінноспортивним табором «Вітер змін», дитячою студією «Гончарик». Зміст та специфіка їх проведення підтвердили, що прямий контакт з природою, іпотерапія, творчі майстерні, інтерактивна взаємодія, цікаві подорожі – це дієвий спосіб подолання негативних наслідків умов, в яких проживають зараз українці.

Можемо зробити висновок, що мистецтво – є потужним інструментом соціальної підтримки уразливих верств населення, його терапевтичний, рекреаційний, виховний, просвітницький потенціали зараз актуальні, як ніколи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Естетика : навч. посіб. / М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова, В.О. Лозовой та ін. ; за ред. В.О. Лозового. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 208 с.
2. Естетика : підручник / Л.Т. Левчук, В.І. Панченко, О.І. Оніщенко, Л.Ю. Кучерюк; за заг. ред. Л.Т. Левчук. Вид. 2-ге, допов. і переробл. Київ : Вища школа, 2006. 431 с.
3. Art & Health HUB by ZELO: веб-сайт. URL: https://www.zelo.ua/?fbclid=IwAR3mZv1Eh2S4dTrnf01hbpiW597xIeBYLHlfFsJPRiIbF5Wj7_2M_z4sbFc (дата звернення: 10.11.2022).
4. ВПО на Полтавщині: скільки зареєстрували та звідки люди: веб-сайт. URL: <https://suspilne.media/301738-vpo-na-poltavsini-skilki-zareestruvali-ta-zvidki-ludi/> (дата звернення: 10.11.2022).
5. Соціальні теми у мистецтві: хто, навіщо і як? : веб-сайт. URL: <https://gallery101.com.ua/social-topics-in-art/> (дата звернення: 10.11.2022).